

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

25 päivänä tammikuuta 2007*

Sisällys

I	Riidanalainen päätös	I - 789
	A Kartelli	I - 789
	B Kartellin kesto	I - 792
	C Riidanalaisen päätöksen päätösosa	I - 792
II	Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio	I - 793
III	Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa	I - 794
IV	Valitukset	I - 796
	A Nippon Steelin esittämä valitusperuste, jonka mukaan vaadittavan todistelun tason määrittelyssä on tehty oikeudellisia virheitä	I - 796
	1. Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat	I - 796
	2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta	I - 799
	a) Valitusperusteen ensimmäinen osa	I - 799
	b) Valitusperusteen toinen osa	I - 807
	c) Valitusperusteen kolmas osa	I - 808
	d) Valitusperusteen neljäs osa	I - 815

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

B	Sumitomon ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan on tehty oikeudellisia virheitä siltä osin kuin kysymys on japanilaisten tuottajien osallistumisesta päätöksen 1 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen	I - 817
	1. Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat	I - 817
	2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta	I - 821
C	Sumitomon toinen valitusperuste, jonka mukaan oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on kestänyt kohtuuttoman kauan	I - 824
	1. Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat	I - 824
	2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta	I - 825
V	Oikeudenkäyntikulut	I - 827

Yhdistetyissä asioissa C-403/04 P ja C-405/04 P,

joissa on kyse yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvista kahdesta valituksesta, jotka on pantu vireille 22.9.2004,

Sumitomo Metal Industries Ltd, kotipaikka Tokio (Japani), edustajinaan C. Vajda, QC, solicitor G. Sproul ja solicitor S. Szlezinger (C-403/04 P), ja

Nippon Steel Corp., kotipaikka Tokio, edustajinaan avocat J.-F. Bellis ja avocat K. Van Hove, prosessiosoite Luxemburgissa (C-405/04 P),

valittajina,

ja joissa valittajien vastapuolina ja muina osapuolina ovat

JFE Engineering Corp., aiemmin NKK Corp., kotipaikka Tokio, prosessiosoite Luxemburgissa, ja

JFE Steel Corp., aiemmin Kawasaki Steel Corp., kotipaikka Tokio, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajina ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinnään N. Khan ja A. Whelan, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa, ja

EFTAn valvontaviranomainen,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Lenaerts, E. Juhász, K. Schiemann ja M. Ilešič (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: L. A. Geelhoed,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 8.12.2005 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.9.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Yhtiöt Sumitomo Metal Industries Ltd (jäljempänä Sumitomo) (C-403/04 P) ja Nippon Steel Corp. (jäljempänä Nippon Steel) (C-405/04 P) vaativat Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-67/00, T-68/00, T-71/00 ja T-78/00, JFE Engineering ym. vastaan komissio, 8.7.2004 antaman tuomion (jäljempänä valituksenalainen tuomio) kumoamista siltä osin kuin se koskee niitä.

- 2 Valituksenalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi valittajille EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan soveltamisesta (Asia IV/E-1/35.860-B – saumattomat teräsputket) 8.12.1999 tehdyssä komission päätöksessä 2003/382/EY (EUVL 2003, L 140, s. 1; jäljempänä riidanalainen päätös) määrättyjä sakkoja, minkä jälkeen se hylkäsi pääosin valittajien tästä päätöksestä nostamat kumoamiskanteet.

I Riidanalainen päätös

A Kartelli

- 3 Euroopan yhteisöjen komissio osoitti riidanalaisen päätöksen kahdeksalle yritykselle, jotka valmistavat saumattomia teräsputkia. Näiden yritysten joukossa on neljä eurooppalaista yritystä (jäljempänä yhteisön tuottajat): Mannesmannröhren-Werke AG (jäljempänä Mannesmann), Vallourec SA (jäljempänä Vallourec), Corus UK Ltd (aiemmin British Steel Ltd, jäljempänä Corus) ja Dalmine SpA (jäljempänä Dalmine). Neljä muuta riidanalaisen päätöksen kohteena olevaa yritystä ovat japanilaiset yritykset (jäljempänä japanilaiset tuottajat) NKK Corp., Nippon Steel Corp., Kawasaki Steel Corp. ja Sumitomo.
- 4 Saumattomia teräsputkia käytetään öljy- ja kaasuteollisuudessa, ja niihin sisältyy kaksi suurta tuoteryhmää.
- 5 Ensimmäinen tuoteryhmä käsittää porausputket, joista käytetään yleisnimitystä ”Oil Country Tubular Goods -putket” tai ”OCTG-putket”. Nämä putket voidaan myydä ilman kierteitä (sileäpäiset putket) tai kierteitettyinä. Kierteityksen tarkoituksena on mahdollistaa OCTG-putkien liittäminen toisiinsa. Kierteitys voidaan toteuttaa American Petroleum Instituten (API) asettamien standardien mukaisesti – tällä

menetelmällä kierteitettyjä putkia kutsutaan jäljempänä OCTG-standardiputkiksi – tai erikoismenetelmin, jotka on yleensä suojattu patenteilla. Jälkimmäisessä tapauksessa puhutaan erikoiskierteityksestä tai tilanteen mukaan erikoisliitoksista; tällä menetelmällä kierteitettyjä putkia kutsutaan jäljempänä OCTG-erikoisputkiksi.

- 6 Toinen tuoteryhmä käsittää öljyn ja kaasun siirtoputket ("line pipe"), joiden osalta erotellaan standardien mukaan valmistetut putket ja tiettyjen hankkeiden toteuttamista varten mittatilaustyönä valmistetut putket (jäljempänä "hankekohtaiset siirtoputket").

- 7 Komissio päätti marraskuussa 1994 aloittaa näitä tuotteita koskevien kilpailunvastustusten menettelytapojen olemassaoloa koskevan tutkimuksen. Se teki saman vuoden joulukuussa tarkastuksia useissa yrityksissä, joihin kuului myös Sumitomo. Vuoden 1996 syyskuun ja vuoden 1997 joulukuun välisenä aikana komissio teki täydentäviä tarkastuksia Vallourecissa, Dalminessa ja Mannesmannissa. Se toteutti 17.9.1996 Vallourecissa tarkastuksen, jonka aikana Vallourec Oil & Gasin toimitusjohtaja Verluca antoi tiettyjä lausuntoja (jäljempänä Verlucan lausunnot). Mannesmannissa huhtikuussa 1997 tehdyssä tarkastuksessa tämän yrityksen johtaja Becher antoi myös lausuntoja (jäljempänä Becherin lausunnot).

- 8 Komissio totesi riidanalaisessa päätöksessä Verlucan ja Becherin lausuntojen ja muiden todisteiden valossa, että kyseisen päätöksen kohteena olevat kahdeksan yritystä olivat tehneet sopimuksen, jonka tavoitteena oli muun muassa yritysten kotimarkkinoiden molemminpuolinen kunnioittaminen. Tämän sopimuksen mukaan kukin yritys kieltäytyi myymästä OCTG-standardiputkia ja hankekohtaisia siirtoputkia sopimuksen muun osapuolen kotimarkkinoilla.

- 9 Komission mukaan sopimus oli tehty yhteisön tuottajien ja japanilaisten tuottajien välisissä kokouksissa, joita kutsuttiin nimellä Eurooppa–Japani-klubi.

- 10 Kotimarkkinoiden kunnioittamisen periaatteesta käytettiin nimitystä perussäännöt (fundamentals). Komissio totesi, että perussääntöjä oli tosiasiallisesti noudatettu ja että näin ollen sopimuksella oli ollut kilpailunvastaisia vaikutuksia yhteismarkkinoilla.
- 11 Komission mukaan sopimus perustui kolmeen osaan, joista ensimmäinen sisältää edellä mainitut kotimarkkinoiden kunnioittamista koskevat perussäännöt, jotka muodostavat riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todetun rikkomisen; toinen sisältää hintojen vahvistamisen tarjouspyyntöjä varten ja vähimmäishinnat erityismarkkinoita (special markets) varten ja kolmas sisältää muiden maailmanmarkkinoiden kuin Kanadan ja Amerikan yhdysvaltojen markkinoiden jakamisen jakoperusteita (sharing keys) käyttäen.
- 12 Komissio perustaa toteamuksensa perussääntöjen olemassaolosta riidanalaisen päätöksen 62–67 perustelukappaleessa mainittuihin asiakirjatodisteisiin ja kyseisen päätöksen 68 perustelukappaleessa esitettyyn taulukkoon. Tästä taulukosta ilmenee komission mukaan, että kansallisen tuottajan osuus riidanalaisen päätöksen kohteena olevien yritysten toteuttamista toimituksista Japanissa ja kunkin neljän yhteisön tuottajan kotimarkkinoilla oli erittäin suuri. Komissio päätteli tästä, että kokonaisuutena tarkasteltuna sopimuksen osapuolet kunnioittivat tosiasiallisesti kansallisia markkinoita.
- 13 Eurooppa–Japani-klubin jäsenet kokoontuivat 5.11.1993 Tokiossa yrittääkseen päästä uuteen sopimukseen markkinoiden jakamisesta Latinalaisen Amerikan tuottajien kanssa. Tuolloin tehdyn sopimuksen sisältöä kuvaillaan menettelyn ulkopuolisen tiedonantajan komissiolle 12.11.1997 toimittamassa asiakirjassa, joka sisältää muun muassa ”jakoperusteet” (jäljempänä jakoperusteita koskeva asiakirja).

B Kartellin kesto

- 14 Eurooppa–Japani-klubi kokoontui vuodesta 1977 vuoteen 1994 saakka noin kaksi kertaa vuodessa.
- 15 Komissio katsoi kuitenkin, että sakkojen määräämistä varten kartellin alkamisajankohtana on pidettävä vuotta 1990, kun otetaan huomioon Euroopan yhteisön ja Japanin välillä vuosina 1977–1990 tehdyt sopimukset viennin rajoittamisesta. Komission mukaan kilpailusääntöjen rikkominen päättyi vuonna 1995.

C Riidanalaisen päätöksen päätösosa

- 16 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen kohteena olevat kahdeksan yritystä ”ovat rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan määräyksiä osallistumalla – – sopimukseen, jolla pyrittiin muun muassa yritysten kotimarkkinoiden kunnioittamiseen saumattomien OCTG-[standardiputkien] – – ja [hankekohtaisten siirtoputkien] osalta”.
- 17 Riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdassa todetaan, että rikkominen on kestänyt vuodesta 1990 vuoteen 1995 Mannesmannin, Vallourecin, Dalminen, Sumitomon, Nippon Steel Corp:n, Kawasaki Steel Corp:n ja NKK Corp:n osalta. Corusin osalta todetaan, että rikkominen on kestänyt vuodesta 1990 vuoden 1994 helmikuuhun.

18 Kyseisen päätöksen 4 artiklassa todetaan, että ”edellä 1 artiklassa mainituille yrityksille määrätään kyseisessä artiklassa todetun rikkomisen vuoksi seuraavat sakot:

1. [Mannesmann] 13 500 000 euroa
2. Vallourec – – 8 100 000 euroa
3. [Corus] 12 600 000 euroa
4. Dalmine – – 10 800 000 euroa
5. Sumitomo – – 13 500 000 euroa
6. Nippon Steel – – 13 500 000 euroa
7. Kawasaki Steel – – 13 500 000 euroa
8. NKK – – 13 500 000 euroa”.

II Asian käsittely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

19 Seitsemän kahdeksasta yrityksestä, joille oli määrätty sakko, mukaan lukien Sumitomo ja Nippon Steel, nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon jättämillään kannekirjelmillä kanteet, joissa ne kaikki vaativat kyseisen päätöksen kumoamista osittain tai kokonaan ja toissijaisesti niille määrätyn sakon kumoamista tai sen määrän alentamista.

20 Valituksenalaisessa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

- kumosi riidanalaisen päätöksen 1 artiklan 2 kohdan siltä osin kuin siinä todetaan valittajien syyllistyneen kyseisessä artiklassa todettuun kilpailusääntöjen rikkomiseen ennen 1.1.1991 ja 30.6.1994 jälkeen
- vahvisti kummallekin valittajalle määrätyn sakon määräksi 10 935 000 euroa
- hylkäsi kanteen muilta osin
- velvoitti kaikki osapuolet vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan.

III Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa

21 Sumitomo vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

- kumoo valituksenalaisen tuomion kokonaan tai osittain
- kumoo riidanalaisen päätöksen 1 ja 3–6 artiklan kokonaan tai osittain siltä osin kuin ne koskevat Sumitomoa

- velvoittaa tarvittaessa komission suorittamaan sille vahingonkorvauksena siitä, että menettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on kestänyt kohtuuttoman kauan, vähintään 1 012 332 euroa
- velvoittaa komission korvaamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja yhteisöjen tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

22 Nippon Steel vaatii valituksessaan, että yhteisöjen tuomioistuin

- kumoaa valituksenalaisen tuomion ja riidanalaisen päätöksen niiltä osin kuin ne koskevat Nippon Steelia
- toissijaisesti sen varalta, että valitus hyväksytään vain siltä osin kuin se koskee hankekohtaisia siirtoputkia, alentaa sille määrätyn sakon määrää kahdella kolmanneksella
- velvoittaa komission korvaamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja yhteisöjen tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

23 Komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuinta hylkäämään valitukset ja velvoittamaan valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

24 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti päätti 15.3.2005 antamallaan määräyksellä yhdistää nämä kaksi valitusta suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

IV Valitukset

- 25 Sumitomo esittää valituksensa tueksi kaksi perustetta, joista ensimmäisen mukaan on tehty oikeudellisia virheitä siltä osin kuin kysymys on japanilaisten tuottajien osallistumisesta riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen ja toisen mukaan menettely ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on kestänyt kohtuuttoman kauan.
- 26 Nippon Steel esittää kumoamisvaatimuksen tueksi yhden perusteen, jonka mukaan vaadittavan todistelun tason määrittelyssä on tehty oikeudellisia virheitä.
- 27 Ensiksi on syytä tutkia Nippon Steelin esittämä valitusperuste.

A Nippon Steelin esittämä valitusperuste, jonka mukaan vaadittavan todistelun tason määrittelyssä on tehty oikeudellisia virheitä

1. Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 28 Nippon Steel arvostelee valitusperusteensa ensimmäisessä osassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä ei ole ottanut huomioon niitä oikeudellisia seurauksia, jotka johtuvat siitä, että japanilaisilla tuottajilla ei ollut kaupallista intressiä toteuttaa väitettyä kilpailusääntöjen rikkomista.

- 29 Sen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti rajoittunut vain toteamaan, että kaupallisen intressin mahdollisella puuttumisella ei ole merkitystä, jos sopimuksen olemassaolo on näytetty toteen. Nippon Steelin mukaan se, että japanilaisilla tuottajilla ei erityisesti sen vuoksi, että kysymyksessä olevien putkien kaupalle oli esteitä japanilaisten markkinoiden ja suurimpien eurooppalaisten markkinoiden välillä, ollut mitään loogista taloudellista perustetta tehdä väitettyä sopimusta, merkitsee, että sopimuksen olemassaolosta olisi tullut esittää vakuuttavampia todisteita, toisin sanoen erityisen täsmällisiä, loogisia ja luotettavia todisteita kaikista rikkomisen olennaisista osatekijöistä.
- 30 Lisäksi Nippon Steelin mukaan silloin, kun yrityksen, jota epäillään kilpailusääntöjen rikkomisesta, käyttäytymiselle on olemassa vaihtoehtoinen selitys, joka on yhdenmukainen kilpailusääntöjen kanssa, kuten käsiteltävänä olevassa asiassa, rikkomisen olemassaoloa ei voida todeta moniselitteisten todisteiden perusteella. Tältä osin Nippon Steel vetoaa syyttömysolettaman periaatteeseen.
- 31 Erityisesti kartelliin osallistumisesta syytetyn yrityksen lausumia, jotka muut niin ikään syytetyt yritykset ovat kiistäneet, voidaan käyttää todisteina vain, jos kaikki kartellin olennaiset osatekijät on näytetty toteen näistä lausumista riippumattomien todisteiden avulla. Nippon Steel korostaa tältä osin, että se, että yhteisön kilpailuoikeudessa mahdollistetaan yrityksen sakon alentaminen yhteistyötä vastaan, merkitsee huomattavaa riskiä siitä, että annetaan epätasällisiä tai väärinä lausumia.
- 32 Nippon Steel arvostelee valitusperusteensa toisessa osassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä ei ole todennut, että uskottava vaihtoehtoinen selitys kilpailusääntöjen rikkomisesta syytetyn yrityksen käyttäytymiselle on asianmukainen, kun todisteet, joihin komissio nojautuu, edellyttävät moniselitteisyytensä vuoksi tulkintaa. Sen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis tehnyt vaadittavan todistelun tasoa koskevan oikeudellisen virheen ja loukannut syyttömysolettaman periaatetta.

- 33 Nippon Steel arvostelee tämän perusteen kolmannessa osassa sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole ottanut huomioon Verlucan lausuntojen moniselitteisyyttä eikä tämän lausuntojen ja muiden todisteiden välistä ristiriitaa. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei edellyttänyt, että muut todisteet olisivat olleet täsmällisyydeltään ja sisällöltään vahvempia, se teki oikeudellisen virheen ja esti komission suorittaman tosiseikkojen toteamisen totuudenmukaisuuden täyden tuomioistuinvalvonnan. Nippon Steel toteaa tältä osin, että tällainen yhteisöjen tuomioistuinten suorittama valvonta on välttämätöntä, jotta ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn, Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun yleis-sopimuksen (jäljempänä Euroopan ihmisoikeussopimus) 6 artiklan 1 kappaleen mukainen edellytys oikeudenkäynnistä riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa täytyisi.
- 34 Valitusperusteen neljännen osan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, koska se on perustanut ristiriitaisille ja riittämättömille perusteille päätelmänsä, jonka mukaan Becherin lausunnot voivat vahvistaa Verlucan lausunnot siltä osin kuin kysymys on hankekohtaisia siirtoputkia koskevasta väitetystä rikkomisesta. Vaikka on todettu, että todiste voi tukea Verlucan lausuntoja vain, jos se ei ole niiden kanssa ristiriidassa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut toisenlaista sääntöä Becherin lausuntoihin, jotka ovat selvästi ristiriidassa Verlucan lausuntojen kanssa.
- 35 Komissio huomauttaa, että valitusperusteen toisessa ja kolmannessa osassa pelkästään toistetaan tietyt sen ensimmäisen osan sisältämät seikat. Nämä kolme osaa on komission mukana jätettävä joka tapauksessa tutkimatta, koska ne eivät voi menestyä, ellei kyseenalaisteta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittamaa tosiseikkojen arviointia, eikä niiden avulla voida osoittaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi ottanut todisteet huomioon vääristyneellä tavalla.
- 36 Lisäksi vaikka nämä valitusperusteen osat otettaisiin tutkittaviksi, ne ovat selvästi perusteettomia, koska niiden mukaan todisteet ovat moniselitteisiä ja niille on olemassa uskottavia vaihtoehtoisia selityksiä. Komissio huomauttaa tältä osin, että perusteet, joihin se on nojautunut, kuten Verlucan lausunnot, ovat yksiselitteisiä

rikkomisen olennaisten osatekijöiden osalta ja että asiakirjatodisteissa käytetyille ilmauksille ei ole esitetty mitään uskottavaa vaihtoehtoista selitystä. Komissio toteaa lopuksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut kilpailusääntöjen rikkomista koskevia todisteita täysin lainmukaisesti.

- 37 Valitusperusteen neljäs osa on komission mukaan myös jätettävä tutkimatta, koska se ei oikeuttaisi valituksenalaisen tuomion kumoamista, vaikka se olisikin perusteltu. Katsottuaan valituksenalaisen tuomion 333 kohdassa, että Becherin lausunnot tukevat Verlucan hankekohtaisia siirtoputkia koskevia lausuntoja, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 334 ja 335 kohdassa, että Verlucan lausunnot riittävät joka tapauksessa osoittamaan, että Eurooppa–Japani-klubin jäsenten välillä oli sopimus markkinoiden jakamisesta paitsi OCTG-standardiputkien myös hankekohtaisten siirtoputkien osalta.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

a) Valitusperusteen ensimmäinen osa

- 38 On todettava, että muutoksenhaun yhteydessä yhteisöjen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa määrittää asian tosiseikastoa eikä lähtökohtaisesti myöskään tarkastaa sitä selvitystä, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on asian tosiseikastoa määrittäessään tukeutunut. Silloin, kun tämä selvitys on saatu asianmukaisesti ja todistustaakkaa sekä asian selvittämistä koskevia menettelysääntöjä ja yleisiä oikeusperiaatteita on noudatettu, ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä nimittäin on arvioida sille esitetyn selvityksen näyttöarvoa (ks. asia C-7/95 P, Deere v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. 1998, s. I-3111, 22 kohta). Lukuun ottamatta sitä tapausta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitettu aineisto on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämä arviointi ei näin ollen ole sellainen oikeuskysymys, että se kuuluisi yhteisöjen tuomioistuimen

harjoittaman valvonnan piiriin (asia C-53/92 P, Hilti v. komissio, tuomio 2.3.1994, Kok. 1994, s. I-667, 42 kohta ja yhdistetyt asiat C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomio 7.1.2004, Kok. 2004, s. I-123, 49 kohta).

- 39 Yhteisöjen tuomioistuimen valta valvoa sitä, miten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on määrittänyt tosiseikat, ulottuu siis siihen, käykö määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys ilmi asiakirja-aineistosta, siihen, onko selvitysaineisto otettu huomioon vääristyneellä tavalla, tämän aineiston oikeudelliseen luonnehdintaan ja siihen, onko todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevia sääntöjä noudatettu (yhdistetyt asiat C-2/01 P ja C-3/01 P, BAI ja komissio v. Bayer, tuomio 6.1.2004, Kok. 2004, s. I-23, 47, 61 ja 117 kohta ja asia C-551/03 P, General Motors v. komissio, tuomio 6.4.2006, Kok. 2006, s. I-3173, 51 ja 52 kohta).
- 40 Valitusperusteen ensimmäinen osa koskee pääasiallisesti kysymystä siitä, olisiko sen, että väitettyyn kilpailusääntöjen rikkomiseen ei ollut olemassa kaupallista intressiä, tullut saada ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioimaan todisteita muilla kuin käyttämillään perusteilla. Toisin kuin komissio väittää, tämä valitusperusteen osa on otettava tutkittavaksi. Kysymys siitä, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin soveltanut oikeaa oikeusnormia tutkiessaan todisteita, on oikeuskysymys.
- 41 Siltä osin kuin kysymys on tämän valitusperusteen osan perusteltavuudesta, on tarkasteltava niitä valituksenalaisen tuomion kohtia, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on käsitellyt soveltamiaan todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevia periaatteita.
- 42 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on viitannut valituksenalaisen tuomion 179 kohdassa oikeuskäytäntöön, jonka mukaan komission on esitettävä riittävän täsmällistä ja yhtäpitävää näyttöä, jonka perusteella voidaan vakuuttua siitä, että

rikkominen on tapahtunut. Se on korostanut kyseisen tuomion 180 kohdassa, että riittää, että komission esittämät aihetodisteet kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna täyttävät nämä edellytykset. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on tämän jälkeen 181 kohdassa todennut, että jo EY 81 artiklan 1 kohdan sanamuodosta ilmenee, että yritysten väliset sopimukset ovat vaikutuksistaan riippumatta kiellettyjä, jos niillä on kilpailua rajoittava tarkoitus.

43 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on päätellyt tästä valituksenalaisen tuomion 183 ja 184 kohdassa, että kantajan väitteet, joiden mukaan kyseisellä sopimuksella ei ollut vaikutuksia, eivät voi aiheuttaa riidanalaisen päätöksen 1 artiklan kumoamista, vaikka niiden oletettaisiinkin olevan perusteltuja. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on palauttanut tältä osin mieleen, että se oli jo katsonut yhdistetyissä asioissa T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, Cimenteries CBR ym. vastaan komissio, 15.3.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. II-491, 1085–1088 kohta), että sopimuksilla, jotka koskevat kotimarkkinoiden kunnioittamista, on sellaisenaan kilpailua rajoittava tarkoitus ja että ne kuuluvat EY 81 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti kiellettyyn sopimusluokkaan ja että tätä tarkoitusta ei voida perustella sitä taloudellista asiayhteyttä koskevalla analyysillä, jossa kyseinen kilpailunvastainen menettely toteutettiin.

44 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on valituksenalaisen tuomion 185 kohdassa todennut, että rikkomisen olemassaolon kannalta merkitystä ei ole sillä, onko sopimuksen tekeminen ollut japanilaisten tuottajien kaupallisten intressien mukaista vai ei.

45 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 190 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa, tämä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätely on lainmukainen. Se vastaa yhteisöjen tuomioistuimen vakiintunutta oikeuskäytäntöä (ks. erityisesti yhdistetyt asiat 29/83 ja 30/83, CRAM ja Rheinzink v. komissio, tuomio 28.3.1984, Kok. 1984, s. 1679, 20 kohta; asia C-49/92 P, komissio v. Anic Participazioni, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s. I-4125, 123 kohta ja yhdistetyt asiat C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomio 15.10.2002, Kok. 2002, s. I-8375, 508 kohta). Tämän oikeuskäytännön vastainen on Nippon

Steelin väite, jonka mukaan sen, että moititulle käyttäytymiselle oli olemassa uskottava vaihtoehtoinen selitys eli kaupallisen intressin puuttuminen, olisi tullut saada ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien asettamaan ankarampia vaatimuksia esitettävälle todisteille.

- 46 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siis todennut oikein perustein, että koska komissio on onnistunut kokoamaan asiakirjatodisteita väitetystä kilpailusääntöjen rikkomisesta ja koska näitä todisteita on pidettävä riittävinä osoittamaan kilpailua rajoittavan sopimuksen olemassaolo, ei ole tarpeen tutkia, onko rikkomisesta syytetyllä yrityksellä ollut kaupallinen intressi kyseiseen sopimukseen.
- 47 Siltä osin kuin erityisesti on kyse kilpailua rajoittavista sopimuksista, jotka ovat, kuten käsiteltävänä olevassa tapauksessa, kilpailevien yritysten välisten kokousten aiheena, yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että EY 81 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu rikkominen on kysymyksessä, kun kokousten tarkoituksena on rajoittaa, estää tai vääristää kilpailua ja kun niissä näin pyritään keinotekoisesti järjestämään markkinoiden toimintaa (ks. em. yhdistetyt asiat *Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio*, tuomion 508 ja 509 kohta). Tällaisessa tapauksessa riittää, että komissio osoittaa asianomaisen yrityksen osallistuneen kokouksiin, joiden aikana on tehty kilpailunvastaisia sopimuksia, jotta kyseisen yrityksen osallistuminen yhteistoimintajärjestelyyn voidaan osoittaa. Jos osallistuminen tällaisiin kokouksiin on toteutunut, kyseisen yrityksen on esitettävä selvitystä siitä, että sen osallistumisella kyseisiin kokouksiin ei ollut kilpailua rajoittavaa tarkoitusta, osoittamalla ilmoittaneensa kilpailijoilleen, että se osallistui näihin kokouksiin eri tarkoituksessa kuin ne (asia C-199/92 P, *Hüls v. komissio*, tuomio 8.7.1999, Kok. 1999, s I-4287, 155 kohta ja em. yhdistetyt asiat *Aalborg Portland ym. v. komissio*, tuomion 81 kohta).
- 48 Tämän säännön taustalla on se perustelu, että koska yritys on osallistunut kyseiseen kokoukseen sanoutumatta julkisesti irti sen sisällöstä, se on antanut toisille osallistujille sen vaikutelman, että se hyväksyi sen tuloksen ja noudattaisi sitä (em. yhdistetyt asiat *Aalborg Portland ym. v. komissio*, tuomion 82 kohta).

49 Käsiteltävänä olevassa asiassa Nippon Steel ei ole nimenomaan kiistänyt osallistuneensa Eurooppa–Japani-klubin kokouksiin eikä se ole esittänyt todisteita, jotka osoittaisivat, että sen näihin kokouksiin osallistumiseen ei liittynyt minkäänlaista kansallisten markkinoiden suojaamista koskevaa kilpailua rajoittavaa tarkoitusta.

50 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tältä osin tehnyt mitään oikeudellista virhettä, kun se on analysoinut käytettävissä olevia asiakirjoja seuraavasti:

”194 – – [on todettava], etteivät japanilaiset kantajat kiistä saumattomia teräsputkia valmistavien japanilaisten ja eurooppalaisten tuottajien edustajien välisiä kokouksia – –. JFE-NKK, JFE-Kawasaki ja Sumitomo eivät myöskään kiistä osallistumistaan näihin kokouksiin, mutta ne väittävät, että niiden ainoat tiedot näistä kokouksista muodostuvat näiden yritysten työntekijöiden muistikuvista, jotka eivät ole kovin luotettavia, kun otetaan huomioon näistä kokouksista kulunut aika.

195 Nippon [Steel] toteaa, että sen tietojen mukaan yksikään sen nykyisistä työntekijöistä ei ole osallistunut tällaisiin kokouksiin, mutta täsmentää, ettei se voi sulkea pois sitä mahdollisuutta, että joku sen aiemmista työntekijöistä olisi osallistunut kokouksiin. Kuitenkin Nippon [Steelin] komission lisäkysymyksiin 4.12.1997 antaman vastauksen eräs yksityiskohta eli se, että teräsputkien viennistä vastaava [X] matkusti Cannesiin työmatkalle 14.–17.3.1994, tukee komission väitettä Nippon [Steelin] osallistumisesta kyseisiin kokouksiin, koska yksi Verlucan mainitsemista Eurooppa–Japani-klubin kokouksista pidettiin Cannesissa 16.3.1994 – –. Tässä vastauksessa Nippon [Steel] toteaa, ettei se kykene selittämään tämän työmatkan tai työntekijöidensä muiden Firenzeen suuntautuneiden työmatkojen tarkoitusta, koska sillä ei ollut asiakkaita näissä kaupungeissa.

196 Tässä tilanteessa komissio on perustellusti todennut, että Verlucan 14.10.1996 antamassaan lausunnossa nimeämät japanilaiset kantajat – –, mukaan lukien Nippon [Steel], ovat todellakin osallistuneet Verlucan mainitsemiin Eurooppa–Japani-klubin kokouksiin.

--

201 Väitteestä, jonka mukaan Eurooppa–Japani-klubin kokoukset eivät milloinkaan koskeneet yhteisön markkinoita, on todettava, että vaikka Verlucan mukaan näissä kokouksissa keskusteltiin ’öljytuotteiden markkinoihin vaikuttavista merkittävistä tapahtumista (Amerikan VRA, Neuvostoliiton poliittiset myllerrykset, Kiinan kehitys)’, niissä ’todettiin’ myös ’edellä mainittujen perussääntöjen soveltaminen’. Verlucan 17.9.1996 antamasta lausunnosta ilmenee, että yksi näiden kokousten keskustelunaiheista oli perussääntöjen soveltaminen, joka sisältää erityisesti sen, että japanilaiset kantajat kunnioittivat neljän yhteisön tuottajan kotimarkkinoita.

202 Tältä osin on huomautettava, että komission tehtävänä on määrätä seuraamuksia EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomisista ja että EY 81 artiklan 1 kohdan c alakohdassa mainitaan kiellettyinä nimenomaisesti sopimukset, joilla ’jaetaan markkinoita tai hankintalähteitä’. Komission on näin ollen riittävää osoittaa, että sellaisen yritysten välisen sopimuksen, joka voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, tavoitteena tai vaikutuksena on yhden tai useamman tuotteen yhteisön markkinoiden jakaminen yritysten välillä, jotta tämä sopimus merkitsi kilpailusääntöjen rikkomista.

203 On myös todettava, että käytännössä komission on usein osoitettava rikkomisen olemassaolo tämän tehtävän kannalta epäedullisissa olosuh-

teissa, koska useita vuosia on voinut kulua rikkomisen muodostavien tosiseikkojen tapahtumisesta ja koska useat tutkimuksen kohteena olevat yritykset eivät ole toimineet aktiivisesti yhteistyössä komission kanssa. [Kun] komission on osoitettava, että lainvastainen markkinoiden jakamista koskeva sopimus on tehty – –, sen lisäksi olisi liiallista edellyttää, että komission olisi esitettävä todisteet tämän tavoitteen saavuttamisen erityisestä mekanismista – –. Kilpailusääntöjen rikkomiseen syllistyneen yrityksen olisi liian helppoa välttyä seuraamukselta, jos se voisi vedota lainvastaisen sopimuksen toiminnasta annettujen tietojen epämääräisyyteen tilanteessa, jossa sopimuksen olemassaolo ja sen kilpailunvastainen tarkoitus on kuitenkin näytetty toteen riittävällä tavalla. – –

--

205 Tältä osin on todettava, että päinvastoin kuin japanilaiset kantajat väittävät, Verlucan lausunnot ovat luotettavia ja sen lisäksi myös erityisen todistusvoimaisia, koska ne on annettu Vallourecin nimissä. – –

--

207 Joka tapauksessa Verluca on havainnut välittömästi mainitsemansa seikat. Komissio totesi – – ilman, että tätä toteamusta olisi kiistetty, että Verluca oli Vallourecin – – toimitusjohtajana osallistunut itse Eurooppa–Japani-klubin kokouksiin.”

- 51 On todettava, että todisteiden arvioiminen tällä tavalla on hyvin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaista. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo muissa tapauksissa todennut, on tavanomaista, että näihin kilpailunvastaisiin menettelytapoihin ja sopimukseen liittyvät toimenpiteet toteutetaan vaiivhkaa, että kokoukset pidetään salassa ja että niihin liittyvien asiakirjojen määrä pidetään mahdollisimman vähäisenä. Tästä seuraa, että vaikka komissio löytää asiakirjoja, jotka osoittavat nimenomaisesti taloudellisten toimijoiden välisen lainvastaisen yhteydenpidon, nämä ovat normaalisti vain hajanaisia ja vähäisiä, joten usein on välttämätöntä muodostaa kuva tietyistä yksityiskohdista päättelemällä. Useimmissa tapauksissa kilpailunvastaisen menettelytavan tai sopimuksen olemassaolo on pääteltävä tietyistä yhteensattumista ja indisioista, jotka yhdessä tarkasteltuina voivat muun johdonmukaisen selityksen puuttuessa olla osoitus kilpailusääntöjen rikkomisesta (em. yhdistetyt asiat Aalborg Portland ym. v. komissio, tuomion 55–57 kohta).
- 52 Siltä osin kuin Nippon Steel perustaa tämän valitusperusteen ensimmäisen osan myös syyttömyysolettaman periaatteeseen ja siihen, että on olemassa riski siitä, että syytettynä olevat kilpailevat yritykset antavat epätasomallisia tai väärää lausumia, on riittävää muistuttaa, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 177–179 kohdassa, että vaikka tilanne, jossa vallitsee epätietoisuus, on ratkaistava epäilyksenalaisen yrityksen hyväksi, mikään ei kuitenkaan estä rikkomisen toteamista silloin, kun se on näytetty toteen.
- 53 Asiakirja-aineistossa ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin ajatella, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi todisteiden tarkastelun ja arvioinnin yhteydessä ottanut todisteet huomioon vääristyneellä tavalla tai että määritetty tosiseikasto ei pitäisi paikkaansa.
- 54 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt mitään oikeudellista virhettä, kun se on käyttänyt edellä mainittuja perusteita todistustaakan ja asian selvittämisen osalta ja kun se on katsonut, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa nämä perusteet täyttyvät.

55 Valitusperusteen ensimmäinen osa on näin ollen hylättävä.

b) Valitusperusteen toinen osa

56 Valitusperusteen toinen osa perustuu siihen, että todisteet ovat moniselitteisiä. Kuten on jo todettu valitusperusteen ensimmäisen osan tarkastelun yhteydessä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittaman, sille esitetyn asiakirjan todistusvoimaa koskevan arvioinnin laillisuutta ei voida kyseenalaistaa yhteisöjen tuomioistuimessa, paitsi jos todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevia sääntöjä ei ole noudatettu tai jos tämä asiakirja on otettu huomioon vääristyneellä tavalla (ks. myös asia C-136/92 P, komissio v. Brazzelli Lualdi ym., tuomio 1.6.1994, Kok. 1994, s. I-1981, 49 ja 66 kohta ja asia C-182/99 P, Saltzgitter v. komissio, tuomio 2.10.2003, Kok. 2003, s. I-10761, 43 kohta). Käsiteltävänä olevassa tapauksessa näin on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arvioinnin osalta, jonka mukaan todisteet eivät olleet moniselitteisiä vaan päinvastoin niin täsmällisiä ja yhtäpitäviä, että niiden perusteella voitiin vakuuttua siitä, että kilpailusääntöjä oli rikottu.

57 Näin ollen Nippon Steelin väitteet on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se kyseenalaistaa tämän ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemän arvioinnin.

58 Lisäksi Nippon Steelin väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että vaihtoehtoinen, uskottava ja kilpailusääntöjen mukainen selitys japanilaisten tuottajien käyttäytymiselle ei ollut merkityksellinen, on pääasiallisesti sama kuin väite, joka hylättiin valitusperusteen ensimmäisen osan yhteydessä ja jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta arvosteltiin siitä, että se oli todennut, että sillä, että japanilaisilla tuottajilla ei ollut kaupallista intressiä väitetyin rikkomisen toteuttamiseen, ei ole merkitystä, jos sopimuksen olemassaolo on näytetty toteen.

59 Edellä esitetty huomioon ottaen valitusperusteen toinen osa on hylättävä.

c) Valitusperusteen kolmas osa

60 Nippon Steel arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta valitusperusteen tässä osassa siitä, että se ei ole ensinnäkään ottanut huomioon Verluca lausuntojen moniselitteisyyttä, ja toiseksi siitä, että näiden lausuntojen ja muiden todisteiden, erityisesti Becherin lausuntojen, välillä on ristiriitaisuuksia.

61 On todettava, että Verluca myönsi 17.9.1996 antamassaan lausunnossa, että sopimuksen sopimuspuolien kotimarkkinoita ”suojattiin”, poikkeuksena Yhdistyneen kuningaskunnan offshore-markkinat, jotka olivat ”puoliksi suojatut”. Hänen mukaansa sopimus koski OCTG-standardiputkia ja hankekohtaisia siirtoputkia. Hän totesi sopimuksen kestosta, että ”toiminta alkoi vuoden 1977 markkinoiden romahduksen jälkeen” ja että se ”oli päättynyt vähän yli vuosi sitten”. Sopimuksen käytännön toteutuksen osalta Verluca totesi, että ”kokouksia pidettiin lähtökohtaisesti kaksi kertaa vuodessa – – Niissä keskusteltiin öljytuotteiden markkinoihin vaikuttavista merkittävistä tapahtumista. – – Niissä todettiin yleisesti putkien maailmanlaajuisen tarjonnan ja kysynnän välinen ero sekä edellä mainittujen perussääntöjen soveltaminen”.

62 Verlucaa kuulusteltiin Valloureciin tehdyn uuden tarkastuksen yhteydessä 18.12.1997, jolloin hän totesi seuraavaa:

”– Asianomaiset Eurooppa–Japani-klubin tuottajat noudattivat kansainvälisissä tarjouskilpailuissa suuntaa-antavaa jakoperustetta ainoastaan standardituotteisiin.

- Tässä yhteydessä laadittiin ohjeelliset hintaluettelot, joita käytettiin kyseisissä tarjouskilpailuissa esitettyjen tarjousten perustana – –.

- Nämä luettelot päivitettiin ajoittain (NL: New List) ja niiden avulla yksittäiset tuottajat voivat päättää käyttämänsä hinnan saadakseen kaupan (WP: Winning Price). – –

- Kotimarkkinoina pidettiin Ranskan, Saksan ja Italian markkinoita. Yhdistyneellä kuningaskunnalla oli erityinen asema (vrt. 17.9.96 antamani lausunto).”

63 Becher puolestaan lausui seuraavaa:

- ”– Tietojeni mukaan – – perussäännöt ovat OCTG-putkia ja hankekohtaisia siirtoputkia koskevia sopimuksia, joiden tarkoitus on pääasiallisesti kunkin kansallisten markkinoiden suojaaminen. Tämä merkitsee, että näiden alojen japanilaiset tuottajat eivät saaneet tulla Euroopan markkinoille eivätkä euroopalaiset valmistajat saaneet – – toimittaa tuotteitaan Japaniin.

- Näiden välittömästi kansallisia markkinoita koskevien kartellien ohella oli ilmeisesti täydentäviä sopimuksia, jotka koskivat muita maita – –

- Muiden sellaisten markkinoiden osalta, joilla on ollut kansainvälisiä tarjouskilpailuja, oli sovittu, että japanilaiset ja eurooppalaiset tuottajat toimittavat tietyt toimitusmäärät, jotka asianomaisena ajankohtana määrättiin jakoperusteissa (sharing key). Ilmeisenä tarkoituksena oli säilyttää toimitusmäärät, jotka oli saavutettu aikaisemmin. – –”

64 Tämän valitusperusteen osan ensimmäisestä väitteestä, jonka mukaan Verlucan lausunnot ovat moniselitteisiä, riittää kun todetaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin piti tätä lausuntoa täsmällisenä todisteena. Se totesi valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa erityisesti, että Verlucan 17.9.1996 antamassa lausunnossa käytetty termi ”toiminta” merkitsee ”tosiasiallisesti sitä, että japanilaiset ja eurooppalaiset teräsputkituottajat olivat yhteydessä toisiinsa”, ja valituksenalaisen tuomion 201 kohdassa, että ”Verlucan 17.9.1996 antamasta lausunnosta ilmenee, että yksi näiden [Eurooppa–Japani-klubin] kokousten keskustelunaiheista oli perussääntöjen soveltaminen, joka sisältää erityisesti sen, että japanilaiset kantajat kunnioittivat neljän yhteisön tuottajan kotimarkkinoita”.

65 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 38, 39 ja 56 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, tätä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen suorittamaa Verlucan lausuntojen arviointia ei voida kyseenalaistaa yhteisöjen tuomioistuimessa, jollei todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevia sääntöjä ole rikottu, jollei näitä lausuntoja ole otettu huomioon vääristyneellä tavalla tai jolleivät tosiseikat pidä paikkaansa. Nippon Steel ei kuitenkaan ole esittänyt mitään väitteitä, jotka osoittaisivat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä kerrottuihin Verlucan lausunnoista tekemiin päätelmiin liittyisi tosiseikkojen paikkansapitämättömyys, se, että lausunto olisi otettu huomioon vääristyneellä tavalla tai että näihin päätelmiin liittyisi oikeudellinen virhe.

66 Lisäksi valitusperusteen ensimmäisen osan tutkimisen perusteella ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei myöskään ole rikkonut todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevia sääntöjä arvioidessaan asiakirja-aineistoa.

- 67 Tästä seuraa, että ensimmäinen väite, jonka mukaan Verlucan lausunnot ovat moniselitteisiä, on hylättävä.
- 68 Valitusperusteen kolmannen osan toisesta väitteestä on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todisteita arvioidessaan ottanut huomioon, että Verlucan lausuntojen ja tiettyjen muiden todisteiden välillä oli tiettyä epäyhtenäisyyttä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 302 kohdassa, että ”on totta, että Becherin lausuntoa todisteena, joka tukisi Verlucan lausuntoja, heikentää jossain määrin se, että hän kiisti perussääntöjen Euroopan sisäisen ulottuvuuden, jonka mukaan eurooppalaisten tuottajien on kunnioitettava vastavuoroisesti toistensa kotimarkkinoita”.
- 69 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tämän jälkeen tutkinut, tukivatko Becherin lausunnot riittävän täsmällisesti Verlucan lausuntoja tästä epäyhtenäisyydestä huolimatta.
- 70 Tätä tarkastelua varten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi Verlucan lausuntojen osalta seuraavaa:
- ”219 – – ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kartelliin osalliseksi katsotun yrityksen lausuntoa, jonka totuudenmukaisuuden on riitauttanut useampi muu kartelliin osalliseksi katsottu yritys, ei voida pitää riittävänä näyttönä viimeksi mainittujen yritysten toteuttamasta kilpailusääntöjen rikkomisesta, jos sen tukena ei ole muita todisteita – –.

Näin ollen on todettava, että Verlucan lausuntojen luotettavuudesta huolimatta muiden todisteiden on tuettava niitä, jotta riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todettu rikkominen voidaan näyttää toteen.

220 On kuitenkin todettava, että käsiteltävänä olevassa asiassa edellytetään Verlucan lausuntojen luotettavuuden vuoksi vähemmän täsmällistä ja vähäisempää tukemista kuin mitä sen olisi oltava, jos nämä lausunnot eivät olisi erityisen uskottavia. Näin ollen on todettava, että jos yhtäpitävien aihetodisteiden kokonaisuuden todettaisiin tukevan Verlucan mainitseman ja riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaoloa ja tiettyjä yksityiskohtia, Verlucan lausunnot voisivat olla tässä tilanteessa sellaisenaan riittäviä osoittamaan riidanalaisen päätöksen muut seikat – – [edellä mainitussa asiassa *Cimenteries CBR ym.*] annettuun tuomioon (1838 kohta) sisältyvän säännön, johon komissio vetoaa – –, mukaisesti. Lisäksi siltä osin kuin todiste ei ole ilmeisessä ristiriidassa markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaoloa tai keskeistä sisältöä koskevien Verlucan lausuntojen kanssa, on riittävää, että se osoittaa siinä kuvatun sopimuksen merkittävät seikat, jotta sillä voi olla merkitystä muita todisteita tukevana todisteena rikkomisen osoittavien todisteiden kokonaisuuden joukossa – –.”

71 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli näiden seikkojen valossa Becherin lausuntoa. Viimeksi mainitun asiakirjan osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 302 kohdassa, että ”Becher vahvisti yksiselitteisesti eurooppalaisten ja japanilaisten tuottajien välisen markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaolon OCTG-putkien ja hankekohtaisten siirtoputkien osalta – –. Hänen lausuntonsa tukee näin ollen Verlucan lausuntoja rikkomisen tämän osa-alueen osalta ja sen tosiseikan osalta, että japanilaiset kantajat ovat osallistuneet markkinoiden jakamista koskevaan asiakirjaan, jonka mukaan ne

suostuivat olemaan myymättä OCTG-standardiputkia ja hankekohtaisia siirtoputkia yhteisön markkinoille. – – Mannesmannin lausunnon todistusvoimaa lisää vielä se, että se tukee myös Verlucan lausuntoja sellaisten jakoperusteiden olemassaolon osalta, jotka koskevat kolmansien maiden markkinoilla järjestettävien kansainvälisten tarjouskilpailujen ratkaisemista”.

- 72 Tutkittuaan vertailevasti pääasiallisia todisteita valitusperusteen ensimmäisen osan yhteydessä tarkasteltuja todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevien sääntöjen mukaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien päätelmiä seuraavaa:

”332 Suurimmassa osassa niistä asiakirjoista, jotka muodostavat kyseisen aihetodisteiden kokonaisuuden, ei todeta selvästi, mitä saumattomia teräsputkia markkinoiden jakaminen koski, mutta niistä ilmenee yksiselitteisesti, että sopimuksen kohteena oleviin tuotteisiin kuuluivat OCTG-standardiputket. – – jakoperusteita koskevassa asiakirjassa ja Mannesmannin vastauksessa tehdyt nimenomaiset viittaukset näihin tuotteisiin ja muissa komission mainitsemisissä asiakirjoissa tehdyt nimenomaiset viittaukset OCTG-putkiin yleensä, ilman muuta täsmennystä, tukevat asianmukaisesti ja selvästi Verlucan lausuntoja siitä, että perussäännöt koskivat näitä tuotteita.

333 Hankekohtaisten siirtoputkien osalta ainoastaan yksi todiste, Becherin laatima Mannesmannin vastaus, tukee yksiselitteisesti Verlucan toteamusta, jonka mukaan lainvastainen sopimus koski myös hankekohtaisia siirtoputkia. Kun otetaan huomioon tämän vastauksen erityisen vahva todistusvoima, – – sen on kuitenkin katsottava riittävän tukemaan Verlucan lausuntoja, jotka näiden tuotteiden osalta ovat jo sellaisenaan erittäin luotettavia – –.

334 Joka tapauksessa on jo todettu, että jos komission mainitsemien yhtäpitävien aihetodisteiden kokonaisuuden perusteella voidaan osoittaa Verlucan mainitseman ja riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun markkinoiden jakamista koskevan sopimuksen olemassaolo ja tietyt yksityiskohtat, Verlucan lausunnot voisivat olla tässä tilanteessa sellaisenaan riittäviä osoittamaan riidanalaisen päätöksen muut seikat – –. Edellä 330 ja 332 kohdassa on jo todettu, että komission esittämien aihetodisteiden kokonaisuus on riittävä tukemaan Verlucan lausuntoja useilta osin ja erityisesti OCTG-standardiputkien osalta.

335 Näissä olosuhteissa on todettava, että Verluca on lausunnoissaan selvästi puhunut totta ja tämän vuoksi nämä lausunnot riittävät todisteiksi osoittamaan, että Eurooppa–Japani-klubin jäsenten kotimarkkinoiden jakamista koskeva sopimus on kattanut OCTG-standardiputket, minkä useat muutkin todisteet osoittavat, ja lisäksi myös hankekohtaiset siirtoputket. Ei ole mitään syytä olettaa, että Verluca, joka tunsu tosiseikat henkilökohtaisesti, olisi esittänyt paikkansa pitämättömiä toteamuksia siirtoputkista, kun muut todisteet tukevat hänen toteamuksiaan sopimuksen olemassaolosta ja sen soveltamisesta OCTG-standardiputkiin.”

73 Toisin kuin Nippon Steel väittää, näistä valituksenalaisen tuomion otteista ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on harjoittanut täyttä tuomioistuINVALVONTAA komission toteamien tosiseikkojen todenperäisyyden tutkimiseksi. Se on myös punninnut Verlucan ja Becherin lausuntojen välisiä epäyhtenäisyyksiä ja yhteneväisyyksiä ja päätellyt aivan oikein, että Becherin lausunnot tukivat Verlucan lausuntoja siltä osin kuin kysymys oli riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todetusta rikkomisesta.

- 74 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta ei voida arvostella myöskään siitä, että se ei olisi edellyttänyt riittävän vahvaa tukea. Tältä osin on riittävää todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen edellä esitetty päättely ei poikkea millään tavoin todistustaakkaan ja asian selvittämiseen sovellettavista perusteista, sellaisina kuin ne on määritelty tämän tuomion 42–48 ja 51 kohdassa.
- 75 Valitusperusteen kolmannessa osassa esitetty toinen väite on näin ollen myös perusteeton.
- 76 Valitusperusteen kolmas osa on siis hylättävä.

d) Valitusperusteen neljäs osa

- 77 Valitusperusteen neljännen osan yhteydessä on aluksi todettava, että kysymys ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion perustelujen ristiriitaisuudesta tai puutteellisuudesta on oikeuskysymys, minkä vuoksi se voi sellaisena olla muutoksenhaun kohteena (ks. asia C-401/96 P, Somaco v. komissio, tuomio 7.5.1998, Kok. 1998, s. I-2587, 53 kohta ja asia C-185/95 P, Baustahlgewebe v. komissio, tuomio 17.12.1998, Kok. 1998, s. I-8417, 25 kohta). Tämä valitusperusteen osa otetaan siis tutkittavaksi.
- 78 Näin ollen Nippon Steelin esittämiin väitteisiin vastaamiseksi on tutkittava, perustuuko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi, jonka mukaan Becherin lausunnot tukevat Verlucan lausuntoja siltä osin kuin kysymys on hankekohtaisiin siirtoputkiin liittyvästä rikkomisesta, riittäviin ja johdonmukaisiin perusteluihin.

79 Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 290 kohdassa, Becher oli vastannut komission tarkastajille, että perussäännöt koskivat OCTG-putkia ja hankekohtaisia siirtoputkia. Tästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksesta samoin kuin tämän tuomion 61–63 kohdassa lainattujen Verlucan ja Becherin lausuntojen sisällöstä itsestään ilmenee, että lausunnot olivat yhteneväiset rikkomisen aineellisen soveltamisalan osalta. Se, että Becher vahvisti, että hänen yrityksensä oli mukana markkinoiden jakamista koskevassa sopimuksessa, joka koski myös hankekohtaisia siirtoputkia, voi olla riittävä peruste sille, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi pitää asianomaisen vastausta näitä putkia koskevilta osin vahvistuksena Verlucan 17.9.1996 antamalle lausunnolle, jonka mukaan sopimus koski OCTG-standardiputkia ja hankekohtaisia siirtoputkia.

80 Tästä seuraa, että valituksenalaisen päätöksen perusteluja ei voida pitää ristiriitaisina tai riittämättöminä.

81 Siltä osin kuin Nippon Steel arvostelee tämän valitusperusteen neljännen osan yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä on soveltanut virheellisesti asian selvittämistä koskevia sääntöjä, on riittävää todeta, että tämä väite on pääasiallisesti valitusperusteen muiden osien, jotka kaikki ovat perusteettomia, toistoa.

- 82 Valitusperusteen neljäs osa ei siis voi menestyä.
- 83 Valitusperuste on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.
- 84 Edellä esitetystä seuraa, että Nippon Steelin valitus on hylättävä.

B Sumitomon ensimmäinen valitusperuste, jonka mukaan on tehty oikeudellisia virheitä siltä osin kuin kysymys on japanilaisten tuottajien osallistumisesta päätöksen 1 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen

1. Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 85 Sumitomon mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt useita oikeudellisia virheitä, kun se on päätellyt, että japanilaiset tuottajat osallistuivat riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa tarkoitettuun rikkomiseen sekä OCTG-standardiputkien että hankekohtaisten siirtoputkien osalta.
- 86 Tältä osin Sumitomo toistaa Nippon Steelin valituksessa esitetyt väitteet ja esittää lisäksi väitteitä, jotka koskevat erityisesti hankekohtaisia siirtoputkia.

- 87 Sen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ottanut Becherin esittämät todisteet huomioon vääristyneellä tavalla. Se on lisäksi luokitellut nämä todisteet oikeudellisesti virheellisellä tavalla, perustellut Verlucan ja Becherin lausuntojen käyttämisen ristiriitaisesti ja riittämättömästi ja kääntänyt todistustaakan.
- 88 Sumitomo väittää Becherin lausunnoista ensiksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on antanut niille virheellisen todistusarvon, kun se on todennut, että kyseiset lausunnot osoittavat kiistatta markkinoiden jakamissopimuksen olemassaolon hankekohtaisten siirtoputkien osalta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi myös tullut ottaa huomioon, että Becher oli täsmentänyt kertovansa asioista, jotka ovat tapahtuneet ennen hänen tuloaan Mannesmannin johtajaksi. Lisäksi hänen käyttämistään sanamuodoista käy ilmi, että hän oli suhtautunut epäilevästi hänelle annettuihin tietoihin.
- 89 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki Sumitomon mukaan toisen virheen katsoessaan, että Becherin lausunnot olivat luotettava todiste ja että ne tukivat Verlucan 17.9.1996 antamaa lausuntoa, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että Becher oli väärässä kieltäessään, että perussääntöjä olisi sovellettu Euroopassa. Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli todennut, että Becherin lausuntoihin sisältyi merkittävä virhe, sen olisi pitänyt olla käyttämättä näiden lausuntojen muita osia Verlucan lausuntojen tukemiseksi.
- 90 Sumitomo katsoo lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole noudattanut asian selvittämistä koskevia sääntöjä, kun se on valituksenalaisen tuomion 336 kohdassa todennut, että ”vaikka oletettaisiin, että japanilaiset kantajat olisivat voineet herättää epäilyksen riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todetun sopimuksen kattamien yksittäisten tuotteiden osalta, mitä ei ole osoitettu, on todettava, että jos päätöksestä kokonaisuutena tarkasteltuna ilmenee, että todettu kilpailusääntöjen rikkominen on koskenut tietyn tyyppisiä tuotteita, ja jos siinä

mainitaan tällaista toteamusta tukevat todisteet, pelkästään se, että tämä päätös ei sisällä tarkkaa ja tyhjentävää luetteloa kaikista rikkomisen kattamista tuotetyypeistä, ei riitä perusteluksi sen kumoamiselle (ks. vastaavasti perusteluvollisuuden laiminlyömistä koskevan kanneperusteen osalta – – [asia T-310/94], Gruber ja Weber v. komissio, [tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-1043], 214 kohta) – –”. Sumitomon mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kääntänyt todistustaakaan, kun se on noudattanut tätä päättelyä sen ajatuksen tueksi, että komissio olisi näyttänyt toteen kilpailusääntöjen rikkomisen hankekohtaisten siirtoputkien osalta.

91 Mitä tulee Verlucan lausuntoihin, Sumitomo riitauttaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tämän tuomion 70 kohdassa toistetussa valituksenalaisen tuomion 219 ja 220 kohdassa esittämän päättelyn siltä osin kuin sen mukaan voidaan pelkästään Verlucan lausuntojen perusteella vahvistaa, että käyttäytyminen, josta japanilaisia tuottajia arvostellaan, koski myös hankekohtaisia siirtoputkia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 220 kohdassa esittämä kanta Verlucan lausuntojen luotettavuudesta on joka tapauksessa kyseenalainen, kun otetaan huomioon, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kyseisen tuomion 281–284 ja 349 kohdassa nimenomaisesti todennut, että näissä lausunnoissa oli virheitä ja epätasällisyyksiä. Kun otetaan huomioon, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että Verlucan lausunnot eivät tietyiltä kohdin olleet luotettavia, ei ollut perusteltua noudattaa toista lähestymistapaa muun kohdan osalta, jonka osalta saattoi myös vallita vakava epäily.

92 Sumitomo väittää lopuksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on todennut, että EY 81 artiklan 1 kohtaa oli rikottu hankekohtaisten siirtoputkien osalta, vaikka se ei käytettävissä olleiden todisteiden perusteella voinut osoittaa tämän rikkomisen alkamis- ja päättymisajankohtaa.

- 93 Komissio toteaa ensiksi, että Sumitomo ei voi laajentaa valitustaan toistamalla Nippon Steelin kirjelmässään esittämiä väitteitä. Komission mukaan Sumitomon valitus on siis jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se koskee OCTG-standardiputkia ja siltä osin kuin siinä vedotaan Nippon Steelin hankekohtaisia siirtoputkia koskeviin väitteisiin.
- 94 Komissio toteaa tämän jälkeen, että Sumitomon väitteet osoittavat enintään, että myös toisenlainen todisteiden arviointi olisi ollut uskottava. Tämä ei kuitenkaan riitä tekemään valitusta perustelluksi, kun otetaan huomioon, että Sumitomo ei ole onnistunut osoittamaan vääriksi valituksenalaisen tuomion kolmea pääasiallista perustelua eli sitä, että Verlucan lausunnot ovat itsessään riittävä todiste; sitä, että se, että hankekohtaisten siirtoputkien osalta ei ole olemassa muita erityisiä todisteita, ei vaikuta rikkomisen toteamiseen, ja sitä, että Becherin lausunnot tukivat Verlucan lausuntoja.
- 95 Komissio korostaa, että Sumitomo ei ole riitauttanut tiettyjä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksia, jotka itsessään riittävät vahvistamaan, että kilpailusääntöjä oli rikottu. Valitus on näin ollen tehoton. Se on lisäksi jätettävä tutkimatta, koska Sumitomon väitteet koskevat pääasiallisesti vain tosiseikkojen arviointia. Erityisesti Sumitomon arvostelu, joka kohdistuu siihen, että Verlucan lausunnot todettiin uskottaviksi, ei tuo esiin mitään oikeudellista virhettä.
- 96 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei komission mukaan missään tapauksessa ole ottanut todisteita huomioon vääristyneellä tavalla eikä ole kääntänyt todistus- taakkaa.

97 Komissio huomauttaa lopuksi, että Sumitomon väitettä, jonka mukaan valituksenalaisen tuomion perustelut ovat ristiriitaiset ja riittämättömät, perustellaan pelkästään yleisellä viittauksella valituskirjelmän aiempiin kohtiin, minkä vuoksi se on hylättävä.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

98 Ensiksi on todettava, ettei ole tarpeen lausua siitä, voiko Sumitomo toistaa Nippon Steelin kirjelmässään esittämät väitteet. Kuten jo edellä on todettu, Nippon Steelin esittämät väitteet ovat joka tapauksessa perusteettomia.

99 Sumitomon kirjelmässään esittämistä väitteistä on todettava, että niillä pyritään pääasiallisesti kyseenalaistamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen Verlucan ja Becherin lausunnoille antama todistusvoima siten, että pyritään osoittamaan, että nämä lausunnot eivät ole luotettavia tai ainakaan yhtä uskottavia kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut.

100 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 88–92 kohdassa ja kuten tämän tuomion 56 kohdassa siteeratusta oikeuskäytännöstä ilmenee, nämä väitteet voidaan tutkia vain siltä osin kuin niitä ei käytetä kätkeytyneinä keinona saada yhteisöjen tuomioistuin tutkimaan tosiseikkoja uudelleen.

- 101 Mitä tulee Becherin lausunnoille annettuun todistusvoimaan, yhteisöjen tuomioistuimien voi tutkia Sumitomon väitteen, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi pitänyt arvioida niiden todistusvoima toisin sen vuoksi, että Becherillä ei ollut välitöntä tietoa väitetystä rikkomisesta.
- 102 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 297 kohdassa, että ”kun henkilö, joka ei tunne välittömästi merkityksellisiä olosuhteita, antaa yrityksen edustajana lausunnon, jolla hän myöntää kyseisen yrityksen ja muiden yritysten osallistuneen kilpailunrajoitukseen, mikä käsiteltävänä olevassa asiassa on tilanne Mannesmannin osalta, hän tukeutuu väistämättä yrityksensä ja erityisesti sen sellaisten työntekijöiden toimittamiin tietoihin, jotka tuntevat välittömästi kyseessä olevat käytännöt. – – lausunnon antajan omien intressien vastaisia lausuntoja on lähtökohtaisesti pidettävä uskottavina ja käsiteltävänä olevassa asiassa Becherin lausunnon on pantava huomattava paino”.
- 103 Kyseisestä kohdasta ilmenee, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on Becherin lausuntojen todistusarvoa arvioidessaan ottanut huomioon sen, että tällä ei ollut välitöntä tietoa kysymyksessä olevasta rikkomisesta. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kyseisessä kohdassa kehittänyt päätely ei millään tavoin ole todistustaakkaa ja asian selvittämistä koskevien sääntöjen vastainen. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 119 kohdassa, yhtiön edustajana toimivan henkilön antama lausunto, jossa myönnetään yhtiön toteuttaman kilpailusääntöjen rikkomisen olemassaolo, merkitsee huomattavia oikeudellisia ja taloudellisia riskejä, minkä vuoksi on erittäin epätodennäköistä, että lausunto annettaisiin ilman, että sen antajalla olisi käytettävissään tietoja, jotka ovat peräisin yhtiön työntekijöiltä, joilla puolestaan on välitön tieto kyseessä olevista tosiseikoista. Näin ollen se, että yhtiön edustajalla itsellään ei ole välitöntä tietoa tosiseikoista, ei vaikuta todistusarvoon, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on voinut tälle lausunnonle antaa.
- 104 Sumitomon muista väitteistä, jotka perustuvat siihen, että Becherin lausuntojen arvioinnissa on tehty oikeudellisia virheitä ja että näiden lausuntojen ja Verlucan

lausuntojen käyttäminen on ollut epäjohdonmukaista, on todettava, että väitteet vastaavat pääasiallisesti niitä Nippon Steelin väitteitä, jotka hylättiin perusteettomina tämän tuomion 68–73, 79 ja 80 kohdassa esitetyistä syistä. Näistä samoista syistä ei Sumitomon pääasiallisesti samanlaisia väitteitä voida hyväksyä.

- 105 Sumitomon väitteitä ei voida myöskään hyväksyä siltä osin kuin se arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että tämä olisi kääntänyt todistustaakaan katsoessaan valituksenalaisen tuomion 336 kohdassa, että ”vaikka oletettaisiin, että japanilaiset kantajat olisivat voineet herättää epäilyksen riidanalaisen päätöksen 1 artiklassa todetun sopimuksen kattamien yksittäisten tuotteiden osalta, mitä ei ole osoitettu, on todettava, että jos päätöksestä kokonaisuutena tarkasteltuna ilmenee, että todettu kilpailusääntöjen rikkominen on koskenut tietyn tyyppisiä tuotteita, ja jos siinä mainitaan tällaista toteamusta tukevat todisteet, pelkästään se, että tämä päätös ei sisällä tarkkaa ja tyhjentävää luetteloa kaikista rikkomisen kattamista tuotetyypeistä, ei riitä perusteluksi sen kumoamiselle”.
- 106 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 130–132 kohdassa, valituksenalaisen tuomion 336 kohdan alusta, jossa todetaan, että ”vaikka oletettaisiin, että – –, mitä ei ole osoitettu – –”, ilmenee selvästi, että kysymys on kyseisen tuomion merkityksettömästä perustelusta, joka on itsenäinen niihin päätelmiin nähden, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt tämän tuomion 72 kohdassa siteeratuissa 332–335 kohdassa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisöjen tuomioistuin hylkää heti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion ylimääräisistä perusteluista esitetyt väitteet, koska ne eivät voi johtaa tuomion kumoamiseen (asia C-137/95 P, SPO ym. v. komissio, tuomio 25.3.1996, Kok. 1996, s. I-1611, 47 kohta ja asia C-362/95 P, Blackspur DIY ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 16.9.1997, Kok. 1997, s. I-4775, 23 kohta).
- 107 Mitä sitten tulee Verlucan lausuntojen todistusvoimaan, riittää kun todetaan, kuten on jo tehty Nippon Steelin valitusperusteen kolmannen osan tarkastelun yhteydessä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 219 ja 220 kohdassa esittämää päättelyä, jonka Sumitomo riitauttaa, ei rasita mikään

oikeudellinen virhe. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 104 kohdassa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi todettuaan, että Verlucan lausunnot olivat luotettavia, myös katsoa, että nämä lausunnot riittivät rikkomisen toteennäyttämiseen siltä osin kuin niiden tueksi esitettiin muita todisteita ja että tässä tapauksessa lausunnot olivat riittävät sen päätelmän tekemiseksi, että kyseessä oli rikkominen, joka koski kysymyksessä olevaan tuotevalikoimaan kuuluvaa tiettyä tuotetta.

- 108 Se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 349 kohdassa todennut, että Verlucan lausunnot eivät ole riittävän täsmällisiä rikkomisen päättymisajankohdan osalta, ei vaikuta millään tavalla näiden lausuntojen sisällön luotettavuuteen; tämä luotettavuus on todettu valituksenalaisessa tuomiossa ja sen ovat vahvistaneet muut todisteet.
- 109 Koska mitään Sumitomon esittämistä väitteistä ei voida hyväksyä, ensimmäinen valitusperuste on hylättävä.

C Sumitomon toinen valitusperuste, jonka mukaan oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa on kestänyt kohtuuttoman kauan

1. Asianosaisten ja muiden osapuolten lausumat

- 110 Sumitomo arvosteleo neljä vuotta ja kolme kuukautta kestäneen oikeudenkäynnin kestoä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Se toteaa, että kirjallisen menettelyn päättämisen ja suullisen menettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen välillä kului kaksi vuotta ja suullisen menettelyn päättämisen ja tuomion julistamisen välillä lähes 16 kuukautta. Lisäksi komission esittämän prosessinjohtotoimenpiteitä koskevan vaatimuksen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen komissiolle esittämän, konsolidoidun asiakirjavihon jättämistä koskevan vaatimuksen välillä kului kaksi vuotta.

- 111 Näin ollen oikeudenkäynnin kesto ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ei Sumitomon mukaan ole ollut yhteensopiva Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen kanssa.
- 112 Kannetta on Sumitomon mukaan käsitelty lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kauemmin kuin mitä yhteisöjen tuomioistuin piti kohtuullisena edellä mainitussa asiassa Baustahlgewebe vastaan komissio antamassaan tuomiossa. Lisäksi kun käsiteltävänä olevaa asiaa verrataan samankaltaisia asioita koskeneiden oikeudenkäyntien keskimääräiseen pituuteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, nyt esillä olevan asian käsittely on kestänyt suhteettoman kauan.
- 113 Sumitomo katsoo kärsineensä taloudellista vahinkoa oikeudenkäynnin keston vuoksi. Se katsoo, että vähintään 1 012 332 euron suuruinen vahingonkorvaus on asianmukainen.
- 114 Komission mukaan asian ominaispiirteet huomioon ottaen oikeudenkäynti ei ole kestänyt kohtuuttoman kauan.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 115 On todettava, että yhteisön oikeuden yleistä periaatetta, joka on saanut vaikutteita Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kappaleesta ja jonka mukaan jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, ja erityisesti oikeutta kohtuullisen ajan kuluessa käytävään oikeudenkäyntiin sovelletaan myös niihin oikeudenkäynteihin, joiden kohteena on komission päätös siitä, että yritykselle määrätään sakkoa kilpailusääntöjen rikkomisesta (ks. em. asia Baustahlgewebe v. komissio, tuomion 20 ja 21 kohta; em. yhdistetyt asiat Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomion 179 kohta ja asia C-194/99 P, Thyssen Stahl v. komissio, tuomio 2.10.2003, Kok. 2003, s. I-10821, 154 kohta).

- 116 Käsittelyajan kohtuullisuutta on arvioitava kunkin asian ominaispiirteiden perusteella ja erityisesti sen perusteella, mikä merkitys oikeusriidalla on asianosaiselle, asian monitahoisuuden perusteella sekä kantajan ja toimivaltaisten viranomaisten käyttäytymisen perusteella (em. asia Baustahlgewebe v. komissio, tuomion 29 kohta ja em. asia Thyssen Stahl v. komissio, tuomion 155 kohta).
- 117 Yhteisöjen tuomioistuin on todennut tältä osin, ettei arviointiperusteiden luettelo ole tyhjentävä eikä käsittelyajan kohtuullisuuden arviointi edellytä asian olosuhteiden järjestelmällistä tarkastelua kunkin arviointiperusteen valossa, kun menettelyn kesto on perusteltu yhden ainoan arviointiperusteen nojalla. Niinpä asian monitahoisuudella voidaan perustella menettelyn ensi näkemältä liian pitkää kestoja (em. yhdistetyt asiat Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio, tuomion 188 kohta ja em. asia Thyssen Stahl v. komissio, tuomion 156 kohta).
- 118 Käsiteltävänä olevassa asiassa oikeudenkäynti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa alkoi 1.4.2000 sillä, että Sumitomo jätti kannekirjelmän, joka koski riidanalaisen päätöksen kumoamista, ja päättyi 8.7.2004 valituksenalaisen tuomion julistamiseen. Oikeudenkäynti kesti siis noin neljä vuotta ja kolme kuukautta.
- 119 Ensi näkemältä tämä kesto vaikuttaa pitkältä. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 151 ja 159 kohdassa, lähes kaikki riidanalaisen päätöksen perustana olleet tosiseikat on kuitenkin kiistetty ensimmäisen oikeusasteen menettelyssä, ja ne on täytynyt tutkia. On ollut arvioitava käytettävissä olleiden lausuntojen ja asiakirjojen todistusarvo. Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kesäkuusta 2002 lukien toteuttamat eri prosessinjohtotoimenpiteet edellyttivät asiakirja-aineiston tai ainakin sen osien tutkimista ennalta.
- 120 On myös muistettava, että seitsemän yritystä nosti kumoamiskanteen samasta päätöksestä, ja oikeudenkäyntikieliä oli kolme. Valituksenalainen tuomio annettiin samana päivänä kuin kolme muuta tuomiota, jotka koskivat riidanalaisesta päätöksestä nostettuja kanteita.

- 121 Edellä esitetystä seuraa, että valituksenalaisen tuomion antamiseen päättyneen oikeudenkäynnin kesto selittyy erityisesti kysymyksessä olevaan kartelliin osallistuneiden ja riidanalaisesta päätöksestä kanteen nostaneiden yritysten lukumäärällä, mikä edellytti eri kanteiden tutkimista rinnakkain, sillä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tutki perusteellisesti asiakirja-aineiston, ja niillä kielivaatimuksilla, jotka tuomioistuimelle asetetaan menettelymääräyksissä.
- 122 Tästä seuraa, että oikeudenkäynnin kesto ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa oli perusteltu, kun otetaan huomioon asian erityinen monitahoisuus.
- 123 Sumitomon esittämä toinen valitusperuste on siis perusteeton.
- 124 Koska yhtäkään Sumitomon esittämistä valitusperusteista ei voida hyväksyä, sen valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.
- 125 Kaikista edellä esitetyistä seikoista seuraa, että valitukset on hylättävä.

V Oikeudenkäyntikulut

- 126 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos valitus ei ole perusteltu, yhteisöjen tuomioistuin päättää

oikeudenkäyntikuluista. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdassa, jota sovelletaan kyseisen työjärjestyksen 118 artiklan nojalla muutoksenhakumenettelyyn, määrätään, että asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Sumitomo ja Nippon Steel ovat hävinneet asian, Sumitomo on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut asiassa C-403/04 P ja Nippon Steel asiassa C-405/04 P komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) Valitukset hylätään.**

- 2) Sumitomo Metal Industries Ltd velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut asiassa C-403/04 P ja Nippon Steel Corp. asiassa C-405/04 P.**

Allekirjoitukset